

PARAULES DE VIDA

Es van prostrar i el van adorar

Les festes de Nadal acaben amb la solemnitat de l'Epifania del Senyor. Segons el relat de l'evangeli de sant Mateu, uns Mags d'Orient es van presentar a Jerusalem preguntant pel lloc on havia nascut «el Rei dels jueus». La història d'aquests personatges va ser llegida des de les afirmacions del salm 72,10-11 («Li portaran obsequis les illes i els reis de Tarsís; els reis d'Àràbia i de Sabà li oferiran presents»), i d'Isaïes 60,3 («els pobles s'acosten a la teua llum, els reis busquen la claror de la teua albada»). Per això, en la nostra tradició són considerats com Reis Mags. Més enllà d'aquesta curiositat històrica, l'important és el significat simbòlic d'aquests personatges: representen un començament, la posada en marxa de la humanitat cap a Crist. Són els primers d'una llarga processó que travessa tota la història. En ella participen no sols aquells que han trobat Crist, també els qui el cerquen, els qui senten la inquietud de trobar la Veritat i no es queden en les petites seguretats que ens donen les coses que ja tenim. Ells representen el moviment de l'esperit humà cap a Déu, que trobarà la seua meta en Crist; ens revelen també el significat de totes les religions en el pla diví: totes volen transparentar a eixe Déu que s'ha fet xiquet a Betlem.

El segon element del relat és l'estrela que va guiar als Mags. També sobre ella ha hagut al llarg de la història diferents hipòtesis: una conjunció dels planetes Júpiter, Saturn i Mart entre els anys 7 i 6 abans de Crist; o una supernova, és a dir, una estrela llunyana en la qual es produeix una explosió colossal que fa que al llarg d'algunes setmanes br-

lle intensament. Hi haguera o no un fenomen astronòmic extraordinari, l'important és el significat teològic que amaga: la creació també condueix a Déu i provoca en el cor de l'home el desig de posar-se en camí per trobar-lo. El cosmos i els astres no són divinitats: ens parlen de Crist i ens condueixen a Ell.

En la seua cerca els Mags són conduïts a Jerusalem. Allí trobaran el tercer element que els portarà a Crist: els profetes, és a dir, la Revelació de Déu al poble de les promeses, també orienten el camí per a trobar-se amb el Senyor. El Messies havia de nàixer a Betlem. Gràcies a Ell, eixa xicoteta ciutat on també havia nascut el rei David, ha quedat engrandida. Estem davant el vertader Rei

dels jueus. Aquest relat ens diu que a qui cerca sincerament, tot el pot conduir a Crist: la creació, les religions de la humanitat, la Revelació feta a Israel.

En arribar, els Mags no van trobar res humanament grandios: van veure al Xiquet amb Maria la seua mare, i postrant-se el van adorar. Aquell de qui parlen els astres, les grans religions i els profetes, és un nen xicotet. En eixa petitesa s'oculta la seua grandesa. I és que Jesús ens mostra que la grandesa de Déu es mostra en la seua capacitat d'ocultar-se en allò que és petit.

Que el Nadal ens ajude a descobrir que allò més gran està en el més senzill.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Al principi...

«**A**l principi, ja existia el qui és la Paraula. La Paraula estava amb Déu i la Paraula era Déu... Per Ell tot ha vingut a l'existència i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense Ell» (Jn 1,1).

Amb «al principi» traduïm el mot grec «arché». Arché, des d'Homer, sovinteja en la literatura i en la filosofia grega. Significa començament, punt d'origen, causa primera de tot el que existeix.

En aquest sentit, el text de l'evangeli de sant Joan al·ludeix pròpiament a un «abans de la temporalitat», és a dir, a un principi situat no en el temps, sinó a un principi absolut, sobre el qual no es poden fer afirmacions basades en el temps ni en l'espai, com correspon solament a Déu.

Podem llegir aquest verset en referència al començament de la Bíblia: «Al principi, Déu creà el cel i la terra» (Gènesi 1,1). Mentre a l'inici de la Bíblia se'ns diu que Déu creà, ara sant Joan ens diu que serà la seva Paraula —el *logos*, en grec— qui existia abans del món i del temps i amb la qual tot comença a existir. És la causa primera i el principi creador.

I aquest unir *al principi* amb el *logos*, dona a la Paraula un sentit d'existència increada, permanent, en contrast amb *esdevenir*, que és començar a existir en el temps, ser creat, realitat pròpia del món i de la història humana.

Per a alguns comentaristes, el pròleg de l'evangeli de sant Joan es tracta d'un himne cristològic, que d'entrada ens trasllada a l'eternitat, és a dir, abans de l'es-

pai i del temps. D'aquesta manera, l'expressió «al principi» no indica el moment inicial sinó que ens projecta fora del temps, fent-nos submergir en la realitat de Déu, en qui no existeix ni començament ni canvi.

En l'AT aquest terme es troba referit a la Saviesa de Déu: «El Senyor em posseïa al començament, abans de les seves obres, des de sempre» (Prov 8,22) i al Siràcide: «Abans que el temps comencés, en va crear i mai no deixaré d'existir» (24,9).

La gran novetat de l'evangeli és que aquest *logos*, aquesta Paraula, s'identifica amb la persona històrica de Jesús de Natzaret, de la qual estem rememorant el seu naixement a Betlehem, aquests dies de Nadal.

Mn. Ramon Sàrries

PALABRAS DE VIDA

Se postraron
y lo adoraron

Las fiestas de Navidad terminan con la solemnidad de la Epifanía del Señor. Según el relato del evangelio de san Mateo, unos Magos de Oriente se presentaron en Jerusalén preguntando por el lugar donde había nacido «el Rey de los judíos». La historia de estos personajes fue leída desde las afirmaciones del salmo 72,10-11 («Que los reyes de Tarsis y de las islas le paguen tributo, que los reyes de Saba y de Arabia le ofrezcan sus dones»), y de Isaías 60,3 («Caminarán los pueblos a tu luz, los reyes al resplandor de tu aurora»). Por esto, en nuestra tradición son considerados como Reyes Magos. Más allá de esta curiosidad histórica, lo importante es el significado simbólico de estos personajes: representan un comienzo, la puesta en marcha de la humanidad hacia Cristo. Son los primeros de una larga procesión que atraviesa toda la historia. En ella participan no sólo aquellos que han encontrado a Cristo, también quienes lo buscan, los que sienten la inquietud de encontrar la Verdad y no se quedan en las pequeñas seguridades que nos dan las cosas que ya tenemos. Ellos representan el movimiento del espíritu humano hacia Dios, que alcanzará su meta en Cristo; nos desvelan también el significado de todas las religiones: en el plan divino: todas quieren transparentar a ese Dios que se ha hecho niño en Belén.

El segundo elemento del relato es la estrella que guió a los Magos. También sobre ella ha habido a lo largo de la historia distintas hipótesis: una conjunción de los planetas Júpiter, Saturno y Marte entre los años 7 y 6 antes de Cristo; o una supernova, es decir, una estrella lejana en la que se produce una explosión colosal que hace que a lo largo de algunas semanas brille intensamente. Hubiera o no un fenómeno astronómico extraordinario, lo importante es el significado teológico que encierra: la creación también conduce a Dios y provoca en el corazón del hombre el deseo de ponerse en camino para encontrarlo. El cosmos y los astros no son divinidades: nos hablan de Cristo y nos conducen a Él.

En su búsqueda los Magos son conducidos a Jerusalén. Allí encontrarán el tercer elemento que los llevará a Cristo: los profetas, es decir, la Revelación de Dios al Pueblo de las promesas, también orientan el camino para encontrarse con el Señor. El Mesías tenía que nacer en Belén. Gracias a Él, esa pequeña ciudad en la que también había nacido el rey David, ha quedado engrandecida. Estamos ante el verdadero Rey de los judíos. Este relato nos dice que a quien busca sinceramente, todo le puede conducir a Cristo: la creación, las religiones de la humanidad, la Revelación hecha a Israel.

Al llegar, los Magos no encontraron nada humanamente grandioso: vieron al Niño con María su madre, y postrándose le adoraron. Aquel de quien hablan los astros, las grandes religiones y los profetas, es un niño pequeño. En esa pequeñez se oculta su grandeza. Y es que Jesús nos muestra que la grandeza de Dios se muestra en su capacidad para ocultarse en lo pequeño.

Que la Navidad nos ayude a descubrir que lo más grande está en lo más sencillo.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Missioners de l'SCAM visiten
l'arxiprestat del Baix Ebre

Del 2 al 10 de novembre, dos missioners combonians i una missionera teresiana han visitat l'arxiprestat del Baix Ebre. Cada quatre anys els missioners de l'SCAM visiten un dels set arxiprestats de la nostra diòcesi, amb l'objectiu d'animar i divulgar el missatge de l'Evangelí, do-

nant testimoni de la seua vida d'anunciadors de la Paraula de Déu.

Durant aquests dies van visitar els col·legis concertats de Tortosa: Sagrada Família, Consolació i Teresianes, alguns centres públics de Primària i l'Institut Joaquim Bau. Van celebrar l'Eucaristia a di-

ferents parròquies i van fer-se presents a les respectives catequesis. També van visitar les religioses de la Casa d'Acollida i els convents de clausura de Santa Clara i Carmelites de Jesús.

Des de la Delegació de Missions volem manifestar el nostre agraïment als tres missioners per la seua tasca evangelitzadora, així com la col·laboració dels rectors de l'arxiprestat del Baix Ebre i dels mestres i professors dels centres educatius que han visitat. També agraïm i preguem per tot el treball en terres llunyanes que han fet i estan fent els nostres missioners diocesans, esmerçant la seua vida al servei del Senyor i de l'Església.

**Delegació diocesana
de Missions**

Votos perpetuos

El 10 de novembre, en la Casa Madre de las Hermanas de Nuestra Señora de la Consolación (Jesús-Tortosa), dos hermanas celebraron su profesión perpetua: Ana Belén Soriano Dionis (Onda) y Thais Mor Puig (Roquetes). Dos jóvenes sencillas que han dicho sencillamente sí al Señor para siempre. La eucaristía fue presidida por el Obispo de Tortosa.

«Atraídas por la fuerza de tu Amor, reconozcete mi Señor, Dios de mi vida», con estas palabras fuimos invitados a esta celebración, que fue un derroche de gestos, en el que el mayor de ellos fue

la donación: la donación de Jesús en el misterio de la Eucaristía, y la donación de dos vidas que se entregan al Amor.

«Sé fiel a la misión que se te confíe», este fue el deseo de la Madre general para cada una de ellas. Hoy, Ana Belén ha regresado a Villacañas y Thais a Zaragoza, donde desde lo cotidiano y concreto de la vida siguen siendo instrumentos de misericordia y consolación para todos cuantos caminamos con ellas.

«Todo para gloria de Dios y bien de los hermanos, nada para nosotras», santa María Rosa Molas.

Ana Belén

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

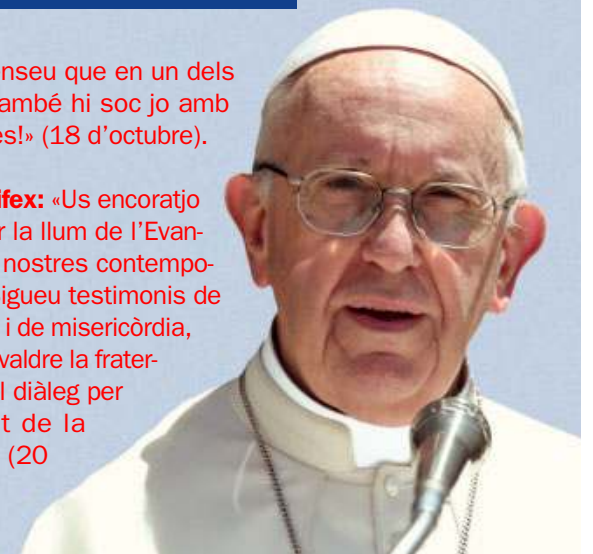
@Pontifex: «Treballem plegats perquè tothom pugui tenir accés a una alimentació adequada, segons la voluntat de Déu» (17 d'octubre).

@Pontifex: «Tenia gana i em donàreu de menjar; tenia set i em donàreu de beure» (Mt 25,35). Demanem avui la gràcia de la compassió, la capacitat de fer-nos càrrec de la pobresa dels nostres germans i germanes» (17 d'octubre).

@Pontifex: «Estimats nens, mentre reseau al sant Rosari per la unitat i la

pau, penseu que en un dels grans també hi soc jo amb vosaltres!» (18 d'octubre).

@Pontifex: «Us encoratjo a portar la llum de l'Evangelí als nostres contemporanis. Siguen testimonis de llibertat i de misericòrdia, fent prevaldre la fraternitat i el diàleg per damunt de la divisió» (20 d'octubre).

Jornades de Catequesi a Vic

Una petita representació de catequistes i seminaristes del Bisbat de Tortosa ens vam sentir com a casa, perquè els dies 15 al 17 de novembre el bisbe Romà Casanova ens va fer d'amfitrió. El SIC (Secretariat Interdiocesà de Catequesi) organitzà les 12es Jornades de Formació per a catequistes al Seminari de Vic, amb el lema «La Catequesi al cor de la comunitat», entorn del nou itinerari d'iniciació cristiana que s'ofereix de manera gradual durant els propers anys a les diòcesis.

El bisbe Toni Vadell, president del SIC, va remarcar que aquesta nova etapa en l'Església és una oportunitat per presentar a Jesús viu a una generació de pares i nens que no han sentit parlar d'Ell.

La Delegació de Catequesi va aprofitar per preparar la trobada per catequistes del nostre Bisbat, que tindrà lloc el 25 de gener de 2020 al Seminari de Tortosa.

La Delegació de Catequesi

Santa Cecília a Vinebre

La comunitat parroquial de Vinebre, a la Festa de Jesucrist, Rei de tot el món, vam unir la de Santa Cecília. Poble petit però amb ganes de celebrar aquesta festa, que fa que les celebracions parroquials tinguin un sentit de comunitat, de pregària i de compromís.

Després de la Missa, cantada, vam continuar amb un sopar per unir més la nostra amistat i el nostre compromís com a comunitat parroquial i com a poble.

Mn. Jordi Centelles Llop
Rector de Vinebre

Acció Catòlica General. Sector de Xiquets

El cap de setmana, 29 i 30 de novembre i 1 de desembre, més de 40 xiquets de la catequesi de postcomunió de les parròquies Sant Miquel, d'Alcanar, l'Assumpció de Jesús i Maria, Santíssima Trinitat i Sant Josep Obrer de la Ràpita, i Sant Pere de Benicarló, acompanyats d'un bon equip de monitors i mossens, van viure uns dies de trobada a l'Alberg

Sant Enric d'Ossó, a Jesús. Van ser dies intensos de treball, de xalar i d'aprofundir en les empremtes que nosaltres volem anar deixant en el nostre món, seguint les petjades d'Aquell que ve a salvar-nos i ens marca amb la seva empremta: Jesús de Natza-ret.

Acció Catòlica General
Sector de Xiquets

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

6. □ Dilluns (litúrgia de les hores: 2a setmana) [Is 60,1-6 / Sl 71 / Ef 3,2-3a.5-6 / Mt 2,1-12]. Epifania del Senyor, Diada dels sants Reis o mags d'Orient: Melcior, Gaspar i Baltasar, i també Adoració (dels Reis, o Dora); sant Melani, bisbe.

7. □ Dimarts [1Jo 3,22-4,6 / Sl 2 / Mt 4,12-17. 23-25]. Sant Ramon de Penyafort (†1275), prev. dominicà, del Penedès, patró dels juristes i canonistes; sant Julià de Toledo, bisbe.

8. □ Dimecres [1Jo 4,7-10 / Sl 71 / Mc 6,34-44]. Sant Apol·linar, bisbe; sant Severí, abat; san-

ta Gúdula (†712), vg., a Brussel·les; sant Pere Tomàs, bisbe (carmelita).

9. □ Dijous [1Jo 4,11-18 / Sl 71 / Mc 6,45-52]. Sant Eulogi de Còrdova, prev. i mr. (859) mossàrab; sants Julià i Basilissa, esposos, mrs.; sant Adrià de Canterbury.

10. □ Divendres [1Jo 4,19-5,4 / Sl 71 / Lc 4,14-22a]. Sant Agatò, papa (sicilià, 678-681); sant Pere Ursèol, monjo de Sant Miquel de Cuixà; beat Gregori X, papa (1271-1276).

11. □ Dissabte [1Jo 5,5-13 / Sl 147 / Mt 5,12-16]. *Urgell*: Beata Anna M. Janer i Anglarill, vg., fun-

dadora de les Germanes de la Sagrada Família d'Urgell; sant Higini, papa (grec, 136-140) i màrtir; sant Salvi, bisbe i màrtir; santa Hortènsia, verge.

12. □ Diumenge vinent, Baptisme del Senyor (litúrgia de les hores: 1a setmana) [Is 42,1-4.6-7 / Sl 28 / Fets 10,34-38 / Mt 3,13-17]. Sant Arcadi, mr.; sant Alfred, monjo, patró de l'amistat; sant Nazari, monjo; santa Tatiana, mr.; sant Martí de Lleó, prev.; sant Victorià, bisbe; sant Antoni-Maria Pucci, prev. servita; santa Cesarina, vg.; sant Bernat de Corleone, rel. caputxí.

Diuenge II després de Nadal (A)

COMENTARI

Veritablement som fills de Déu!

Aquests dies ens passa com quan celebrem una gran festa, que després necessitem un temps per assaborir tot el que hem viscut. Per això aquest diuenge es presenta com un dia de contemplació del que hem festejat fins ara. L'evangeli (el mateix que el del dia de Nadal) ens presenta la Paraula (el mateix Crist) *que era amb Déu i que era Déu, que tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. Era la Llum veritable que il·lumina tots els homes.* Però aquesta Llum, aquesta Vida, aquesta Paraula no ha volgut quedar-se al costat de Déu, il·luminant-nos des de dalt, promentent una vida fora d'aquesta vida, essent una paraula llunyana sinó que *el qui és la Paraula es va fer home, plantà entre nosaltres el seu tabernacle i hem contemplat la seva glòria, com a Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat.* L'hem contemplat, l'hem vist, l'hem tocat, fet un infant, l'hem tingut en els nostres braços, aquella *Paraula que era Déu.* Com diu també la carta als hebreus, *en aquests dies que són els darrers, Déu ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill, que ell ha constituït hereu de tot. Ell és resplendor de la glòria de Déu i sosté l'univers amb el poder de la seva paraula.* Per això pot acabar dient: *Que es prosternin davant d'ell tots els àngels de Déu.*

Per això la primera lectura ens convida a esclatar de goig, veient *cara a cara com el Senyor torna Sió.* I ens diu: *Danseu, ruïnes de Jerusalem, alceu, totes, el crit d'alegria: el Senyor ha consolat el seu poble, ha redimit Jerusalem.*

Nadal és temps d'immensa alegria perquè tot un Déu s'ha volgut fer un més entre nosaltres regalant-nos la Llum, la Vida: *La gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist.* Ell és qui *ens ha revelat Déu.* Però per desgràcia els homes, nosaltres, *el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva i els seus no l'han acollit.* Però si l'acceptem *ens concedeix poder ser també nosaltres fills de Déu.* Podem tenir una dignitat, una categoria, una noblesa més gran?

▶ Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira (Sir 24,1-2.8-12)

La saviesa, s'elogia ella mateixa, es gloria enmig del seu poble, parla en la reunió del poble de l'Altíssim, es gloria davant dels seus estols, s'enalteix enmig del poble, s'admira d'ella mateixa en la reunió santa, fa el seu elogi davant la multitud dels elegits i entre els beneïts es proclama beneïda, dient: «El Senyor de l'univers em donà una ordre, el qui em va crear i m'assenyala on plantaré la meua tenda em digué: «Acampa entre els fills de Jacob, fes d'Israel la teva heretat, treu nous plançons entre els meus elegits.» M'ha creat abans del temps, des del principi, i mai més no deixaré d'existir. Li dono culte davant d'ell al temple sant. Així m'he establert a Sió, m'ha fet trobar repòs a la ciutat que ell i jo estimem, exerceixo el meu poder a Jerusalem. He tret brotada en un poble ple de glòria, en la possessió del Senyor, en la seva heretat; estaré per sempre en la reunió dels sants.»

▶ Salm responsorial (147)

R. *El qui és la paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.*

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes (Ef 1,3-6.15-18)

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dona lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. Per això, ara que he sentit parlar de la fe que teniu en Jesús, el Senyor, i del vostre amor per tots els fidels, jo no em canso de donar gràcies per vosaltres, i us recordo en les meves pregàries, demanant al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva revelació, perquè conegueu de veritat qui és ell: demanant-li també que il·lumini la mirada interior del vostre cor, perquè conegueu a quina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades, l'heretat que ell us dona entre els sants.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 1,1-18) (Versió abreujada)

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la. Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare ple de gràcia i de veritat.

▶ Libro de Eclesiástico (Eclo 24,1-2.8-12)

La sabiduría hace su propia alabanza, encuentra su honor en Dios y se gloria en medio de su pueblo.

En la asamblea del Altísimo abre su boca y se gloria ante el Poderoso. «El Creador del universo me dio una orden, el que me había creado estableció mi morada y me dijo: «Pon tu tienda en Jacob, y fija tu heredad en Israel».

Desde el principio, antes de los siglos, me creó, y nunca jamás dejaré de existir.

Ejercí mi ministerio en la Tienda santa delante de él, y así me establecí en Sión. En la ciudad amada encontré descanso, y en Jerusalén reside mi poder. Arraigué en un pueblo glorioso, en la porción del Señor, en su heredad».

▶ Salmo responsorial (147)

R. *El verbo se hizo carne y habitó entre nosotros.*

▶ Carta de San Pablo a los Efesios (Ef 1,3-6.15-18)

Bendito sea Dios, el Padre de nuestro Señor Jesucristo, que nos ha bendecido en Cristo con toda clase de bienes espirituales en el cielo. Él nos eligió en Cristo antes de la fundación del mundo, para que fuésemos santos e intachables ante él por el amor. Él nos ha destinado por medio de Jesucristo, según el beneplácito de su voluntad, a ser sus hijos, para alabanza de la gloria de su gracia, que tan generosamente nos ha concedido en el Amado.

Por eso, habiendo oído hablar de vuestra fe en Cristo y de vuestro amor a todos los santos, no ceso de dar gracias por vosotros, recordándoos en mis oraciones, a fin de que el Dios de nuestro Señor Jesucristo, el Padre de la gloria, os dé espíritu de sabiduría y revelación para conocerlo, e ilumine los ojos de vuestro corazón para que comprendáis cuál es la esperanza a la que os llama, cuál la riqueza de gloria que da en herencia a los santos.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Juan (Jn 1,1-18) (Versión abreviada)

En el principio existía el Verbo, y el Verbo estaba junto a Dios, y el Verbo era Dios. Él estaba en el principio junto a Dios. Por medio de él se hizo todo, y sin él no se hizo nada de cuanto se ha hecho. En él estaba la vida, y la vida era la luz de los hombres. Y la luz brilla en la tiniebla, y la tiniebla no lo recibió. El Verbo era la luz verdadera, que alumbraba a todo hombre, viniendo al mundo. En el mundo estaba; el mundo se hizo por medio de él, y el mundo no lo conoció. Vino a su casa, y los suyos no lo recibieron. Pero a cuantos lo recibieron, les dio poder de ser hijos de Dios, a los que creen en su nombre. Estos no han nacido de sangre, ni de deseo de carne, ni de deseo de varón, sino que han nacido de Dios. Y el Verbo se hizo carne y habitó entre nosotros, y hemos contemplado su gloria: gloria como del Unigénito del Padre, lleno de gracia y de verdad.